

Správa o výsledku kontroly 2023

Zabezpečenie krízového riadenia štátu počas krízových stavov

Najvyšší kontrolný úrad SR
Ľubomír Andrassy, predseda

Kontrolovali sme

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (MV SR)

MV SR je ústredným orgánom štátnej správy, ktorý prostredníctvom **Sekcie krízového riadenia Ministerstva vnútra (SKR MV)** zabezpečuje riadenie odborných spôsobilostí ministerstva pre integrovaný záchranný systém, civilnú ochranu, **krízové riadenie**, civilné núdzové plánovanie, ochranu kritickej infraštruktúry, hospodársku mobilizáciu, správu materiálu civilnej ochrany a humanitárnu pomoc.

Ako sme postupovali

Kontrola bola realizovaná v súlade so zákonom o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) a štandardmi, ktoré vychádzajú zo základných princípov kontroly v rámci medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI). Kontrolu vykonal tím kontrolórov so skúsenosťami v oblasti manažmentu krízového riadenia. Výkon kontroly vychádzal z identifikovaných rizík v oblasti **existujúcej legislatívy SR a zabezpečenia prostriedkov a síl na zvládnutie manažmentu krízového riadenia počas krízových stavov**. Kontrolovaným obdobím boli roky **2020 až 2022**.

Prečo sme kontrolovali

Slovenská republika bola za posledné roky **priamo konfrontovaná s celospoločenskými krízami**, ktoré súviseli najmä so šírením ochorenia COVID-19 a vedením vojenského konfliktu na východ od hranice, kde hlavne následná **migračná kríza** priamo ovplyvnila príslušné orgány krízového riadenia SR a preverila schopnosť komplexného zvládania týchto **krízových situácií**. Dlhodobé ignorovanie stavu **pripravenosti bezpečnostných a krízových zložiek, podceňovanie nových technológií, poddimenzovanie logistických procesov a rezignovanie na systematickú spoluprácu s občanmi pri posilňovaní ich povedomia o bezpečnosti**, boli hlavné dôvody realizovania kontroly zo strany NKÚ SR.

Čo sme zistili

Kontrola NKÚ SR potvrdila **nedostatočnú koncepčnú, riadiacu a kontrolnú funkciu MV SR** ako orgánu štátu zodpovedného za oblasť krízového riadenia počas vzniknutých krízových stavov v SR.

Existujúca **legislatíva je roztrieštená a nereflektuje na existujúce reálne potreby** a neustále zmeny vo vývoji bezpečnostnej situácie. **Chýbajúca dokumentácia strategického stupňa** v oblasti riadenia a zabezpečenia komplexných procesov krízového riadenia v SR, **má za následok rad absentujúcich, konkrétne definovaných podmienok riadenia ostatných orgánov krízového riadenia**, ktoré slúžia na manažovanie nižších stupňov zodpovedných za zabezpečenie bezpečnosti krajiny a jej obyvateľov počas vzniku krízových stavov. **Zistené nedostatky** v oblasti zabezpečenia **funkčnosti komplexnej logistiky, financií, osvetu a vzdelávania** sú faktory, ktoré **negatívnym spôsobom ovplyvňujú každodennú činnosť strategického stupňa krízového riadenia a jeho podriadených orgánov** v SR. Kontrolou NKÚ SR bolo zistené:

- MV SR nemá nastavený medzirezortný systém spolupráce a koordinácie krízového riadenia v rámci všetkých orgánov krízového riadenia v SR, čím dochádza k porušovaniu povinností vyplývajúcich z ustanovení zákona o civilnej ochrane obyvateľstva v kontexte **existujúceho národného registra hrozieb v SR** pre všetky rezorty.
- Ministerstvo v rokoch 2020 až 2022 **nevykonávalo pravidelnú kontrolnú činnosť na úseku civilného núdzového plánovania**, čím došlo k porušeniu ustanovení zákona o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu. Súčasne, MV SR pravidelne **nekontrolovalo plnenie úloh opatrení civilnej ochrany** v kontrolovanom období, čím došlo k porušeniu ustanovenia zákona o civilnej ochrane obyvateľstva.
- **Chýbajúcim informačným systémom orgánov krízového riadenia** v podmienkach SR, MV SR dlhodobo porušuje ustanovenie zákona o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu.
- Ministerstvo svojou **nečinnosťou v riadení návrhu skladby, rozsahu a určenia výdavkov na zabezpečenie opatrení civilnej ochrany** zo štátneho rozpočtu na príslušný kalendárny rok **porušuje zákon** o civilnej ochrane obyvateľstva.
- V rokoch 2020 až 2022 **nemalo Ministerstvo spracovaný plán ochrany obyvateľstva SR**, čím došlo k porušeniu príslušného ustanovenia zákona o civilnej ochrane obyvateľstva. Súčasne **nebola dodržaná ani zákonná povinnosť** ďalšieho ustanovenia príslušného zákona, z ktorej vychádza **definovanie obsahu dokumentov potrebných pri tvorbe celkového plánu ochrany obyvateľstva v SR**.

Čo odporúčame

NKÚ SR odporúča Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť, aby zaviazal Vládu SR prípravou nového modelu fungovania a riadenia systému krízového riadenia v SR počas krízových stavov.

VÝKON KONTROLNEJ AKCIE

Účel kontrolnej akcie

Účelom kontroly bolo preveriť systém krízového riadenia štátu v čase riešenia krízových stavov v rámci celej SR.

Cieľom kontroly bolo poskytnúť informácie o aktuálnom **stave systému zabezpečenia** plnenia zákonom stanovených úloh pri realizácii opatrení **krízového riadenia** na zabezpečenie ochrany života, zdravia a majetku občanov SR. Identifikované riziká v rámci prípravy kontroly boli **potvrdené v oblasti legislatívy a logistického zabezpečenia prostriedkov a síl SR**.

Kontrola bola vykonaná ako kontrola súladu v kontrolovanom subjekte MV SR, v ktorom boli preverené relevantné dokumenty a vykonané postupy potrebné na splnenie účelu a predmetu kontroly.

Rámec kontrolnej akcie

Kontrola bola realizovaná podľa príslušných ustanovení zákona o NKÚ SR a štandardov, ktoré vychádzajú zo základných princípov kontroly v zmysle medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI). Pre dosiahnutie požadovaného výsledku kontroly bola použitá metóda preskúmania dokladov a dokumentov, analýzy, písomné stanoviská a rozhovory s vecne príslušnými zamestnancami kontrolovaného subjektu.

Hodnotiacimi kritériami boli relevantné časti legislatívy SR, vrátane súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa jednotlivých oblastí predmetu kontroly, platných **v kontrolovanom období rokov 2020 – 2022** a súvisiaceho obdobia. Ďalšími hodnotiacimi kritériami boli strategické dokumenty a interné predpisy MV SR v oblasti krízového riadenia.

Výsledky kontrolnej akcie

Správa o bezpečnosti Slovenskej republiky za rok 2022 (uznesenie vlády SR č. 359/2023, prijaté dňa 6. 7. 2023) poukázala na potrebu sústrediť sa na **krízové riadenie štátu, zdokonalenie jeho štruktúry, ako aj dôsledné vykonávanie a aktualizáciu platných smerníc a opatrení**. V správe sa konštatovalo, že v krajoch sa výrazne prejavila nedostatočná personálna kapacita vrátane odbornej prípravy zamestnancov pri zvládaní mimoriadnych situácií. Súčasne sa potvrdila potreba zabezpečiť týmto zložkám **adekvátnu materiálnu podporu a moderné vybavenie**. V neposlednom rade je tiež nutné personálne posilniť a materiálne vybaviť odborné útvary pre posilnenie odolnosti štátu nielen voči hybridným hrozbám, ale aj voči **krízovým situáciám** veľkého rozsahu na všetkých stupňoch riadenia. Táto potreba vyplynula z dosahu doznievajúcej pandémie COVID-19, avšak zásadný vplyv na **odolnosť systému krízového riadenia** znamenala až ruská invázia na Ukrajinu, začatá 24. februára 2022, a následne vzniknutá migračná kríza, ktorá prebiehala bezprostredne na území SR.

Legislatívny rámec krízového riadenia

Kľúčovými právnymi predpismi krízového riadenia SR, upravujúcimi plánovanie a prijímanie preventívnych opatrení, ako aj organizovanie, realizáciu a kontrolu činností vykonávaných pri príprave na krízové situácie a pri ich riešení v kontrolovanom období boli:

- **Ústava SR** – definuje možnosť obmedzenia práv a nariadenia povinností v spojitosti s krízovými stavmi;
- **Ústavný zákon o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu** – na základe tohto zákona je možné po vyhlásení krízovej situácie rozhodnutím vlády SR obmedziť určité základné slobody a uložiť povinnosti;
- **Zákon o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu** – definuje orgány krízového riadenia, upravuje pôsobnosť orgánov verejnej moci pri riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu i práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri príprave na krízové stavy a riešení danej situácie v čase vojny a vojnového stavu;
- **Zákon o civilnej ochrane obyvateľstva** – upravuje podmienky na účinnú ochranu života, zdravia a majetku pred následkami mimoriadnych udalostí, stanovuje úlohy orgánov štátnej správy, obcí a práva a povinnosti fyzických a právnických osôb pri zabezpečovaní civilnej ochrany obyvateľstva, stanovuje MV SR ako riadiaci orgán civilnej ochrany v SR.

Legislatíva krízového riadenia zahŕňa okrem uvedenej legislatívy aj právne predpisy z iných oblastí, napr. zákon o hospodárskej mobilizácii, zákon o kritickej infraštruktúre alebo zákon o kybernetickej bezpečnosti. Právne predpisy sa navzájom prelínajú a ustanovujú rôzne úlohy viacerých orgánov krízového riadenia.

Nezosúladenie právnej úpravy je možné identifikovať už pri samotnom vymedzení základných pojmov ako **krízová situácia, mimoriadna situácia alebo výnimočný stav**, pri ktorých je potrebné vychádzať z viacerých právnych predpisov súčasne. Ďalším príkladom nezladenej legislatívy je **prelínanie sa právnych predpisov** v oblasti plnenia úloh civilnej ochrany **v čase, kedy bola vyhlásená mimoriadna situácia** podľa zákona o civilnej ochrane obyvateľstva a pri krízových stavoch podľa ústavného zákona o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu, resp. keď bol **vyhlásený núdzový stav** počas vzniknutých krízových stavov.

Roztrieštenie právnej úpravy systému krízového riadenia vo viacerých právnych predpisoch spôsobuje **nejednoznačnosť** jej uplatňovania v praxi, kde môže následne dochádzať **k znižovaniu efektívnosti a účinnosti plnenia úloh** v rámci identifikácie krízovej situácie, rozhodovacích procesov, či koordinácie medzi orgánmi krízového riadenia.

Nejednoznačnosť právnej úpravy v mnohých prípadoch vyúsťuje do zahŕňania niektorých orgánov krízového riadenia z hľadiska množstva a náročnosti vykonávaných úloh. Tento stav potvrdili aj problémy pomenované v dokumente MV SR „Konceptia organizácie a rozvoja civilnej ochrany a krízového riadenia do roku 2027“, spočívajúce **v nedostatočnom personálnom obsadení, slabom finančnom zabezpečení a v nezabezpečení vzdelávania príslušných orgánov krízového riadenia SR.**

Bezpečnostná rada SR

Nezameniteľné postavenie v oblasti orgánov krízového riadenia v SR má **Bezpečnostná rada Slovenskej republiky**, ktorá je stálym **poradným, iniciatívnym a koordinačným orgánom vlády SR** v oblasti bezpečnosti štátu. Má 9 členov a bola zriadená ústavným zákonom o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu. Podľa tohto zákona, ak by bola v čase vojny, vojnového stavu alebo výnimočného stavu znemožnená činnosť vlády, vykonáva Bezpečnostná rada SR jej ústavné právomoci až do obnovenia činnosti vlády. Pôsobnosť Bezpečnostnej rady SR v čase mieru upravoval v kontrolovanom období zákon o fungovaní Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky v čase mieru a Štatút Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky.

Preverení plnenia opatrení uvedených v **správach o bezpečnosti štátu** za roky 2020 až 2022 bolo ako hlavný nedostatok **identifikované riziko neschopnosti plniť opatrenia v rámci bezpečnosti krajiny načas**. V takmer každom roku kontrolovaného obdobia dochádzalo k posúvaniu termínov dokončenia stanovených opatrení, v dôsledku čoho sa mnohé opatrenia nerealizovali aj niekoľko rokov. Opatrenia boli v mnohých prípadoch **vyhodnocované formálne** a v skutočnosti sa len presúvali z roka na rok, čo spôsobovalo ich hromadenie. **Správa o bezpečnosti SR za rok 2021 neobsahovala** vo svojom závere, ani v žiadnej inej časti **opatrenia na zachovanie bezpečnosti SR do budúcnosti**. Správa síce obsahovala (priebežné) vyhodnotenie opatrení za predchádzajúce roky, ale **chýbali nové opatrenia**, ktoré by reagovali v tom čase na aktuálne bezpečnostné hrozby.

Ako príklad zdlhavého plnenia opatrení a ich **nesprávneho vyhodnocovania** možno uviesť opatrenie „Realizovať projekt špecializovaného vzdelávania v oblasti integrovaného záchranného systému pri prijímaní tiesňových volaní na linku tiesňového volania 112“. Toto opatrenie bolo uvedené v Správe o bezpečnosti SR za rok 2017 a malo byť realizované do konca roka 2019. Avšak toto opatrenie sa ešte stále plnilo podľa Správy o bezpečnosti SR za rok 2020, teda v čase, keď už mala byť úloha splnená. Správa o bezpečnosti SR za rok 2020 konštatovala, že projekt vzdelávania je vo finálnej fáze a obsah vzdelávania bol vypracovaný už v roku 2018. V nasledujúcej správe bolo toto opatrenie opäť vyhodnotené ako **v stave plnenia**, s tým, že bol vypracovaný projekt vzdelávania v oblasti integrovaného záchranného systému a pripravujú sa učebné osnovy – aj napriek tomu, že v Správe o bezpečnosti SR za rok 2020 sa uvádza, že obsah vzdelávania bol vypracovaný už v roku 2018. Správa o bezpečnosti SR za rok 2021 už neuvádzala nový termín splnenia tohto opatrenia.

NKÚ SR konštatuje, že opatrenia obsiahnuté v Správach o bezpečnosti SR, pre jednotlivé roky kontrolovaného obdobia, sú **nesprávne a formálne vyhodnocované a plnenie opatrení je často zdlhavé**.

Proces strategického, koncepčného a krízového plánovania

V súvislosti s preverení procesy strategického, koncepčného a krízového plánovania boli NKÚ SR rezortom vnútra predložené nasledovné dokumenty:

- Národná stratégia riadenia rizík bezpečnostných hrozieb Slovenskej republiky,
- Koncepcia rozvoja civilnej ochrany a krízového riadenia do roku 2027,
- Nariadenie MV SR č. 05/2017 z 13. 1. 2017 o plnení úloh pri príprave na krízové situácie a pri ich riešení,
- Plán hlavných úloh SKR MV v rokoch 2020 – 2022,
- Krízové situačné plány – Kontingenčný plán pre riešenie mimoriadnej situácie v súvislosti s hromadným príchodom obyvateľov Ukrajiny na územie SR, spôsobeným ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny na obdobie júl – december 2023 a plány pohotovostného systému 24/7.

V rámci preverenia riadiacej a plánovacej dokumentácie zistil NKÚ SR, že dokumenty zabezpečujúce komplexný riadiaci proces všetkých podriadených prvkov krízového riadenia v SR **absentujú alebo sú neaktuálne**.

Hlavným cieľom Národnej stratégie riadenia rizík bezpečnostných hrozieb Slovenskej republiky (prijatej vládou SR uznesením č. 65 z 26. januára 2022) bolo stanoviť **efektívne a komplexné riadenie rizík** prostredníctvom koordinácie aktérov a činností nimi vykonávaných v **rámci systému civilnej ochrany a krízového riadenia**. Prostriedkom, ako možno tento cieľ dosiahnuť, je vytvorenie či zachovanie stavu, v ktorom sú chránené záujmy štátu, najmä však životy a zdravie ľudí, majetok, životné prostredie, prírodné dedičstvo a hodnoty vytvorené ľudskou činnosťou. Výsledkom stratégie bolo definovanie **národného registra hrozieb v SR pre roky 2022 až 2031, v ktorom bolo v súvislosti s civilnou ochranou obyvateľstva identifikovaných 25 kľúčových hrozieb**. Tieto hrozby boli definované pre **všetky ministerstvá** podľa povahy vzniku rizikovej situácie (príloha). Pre MV SR boli definované ako kľúčové hrozby: **migrácia veľkého rozsahu a narušenie zákonnosti veľkého rozsahu vrátane terorizmu**. V ostatných definovaných hrozbách v registri hrozieb, zastáva MV SR pozíciu **spolu-gestora**, kde je vyžadované zabezpečiť nadrezortnú spoluprácu. V súvislosti s aktuálnou problematikou ochrany „mäkkých cieľov“ v spoločnosti nie je definované v národnom registri hrozieb SR **žiadne riziko**.

V súlade so zákonom o civilnej ochrane obyvateľstva, *majú ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy a iné ústredné štátne orgány povinnosti plniť úlohy civilnej ochrany a vykonávať ich kontrolu v rozsahu svojej pôsobnosti*. O stave plnenia úloh civilnej ochrany poskytujú informácie MV SR. Kontrolou NKÚ SR bolo zistené porušenie príslušného ustanovenia zákona tým, že **v rezorte MV SR neboli vydané žiadne pokyny**, ktoré by definovali podrobnosti o frekvencii a rozsahu poskytovania informácií v oblasti civilnej ochrany. **MV SR takýmito informáciami nedisponovalo a nikdy takýto typ informácií ani nesumarizovalo v rámci prierezu činností ostatných rezortov**. Zákonná povinnosť hovorí o priereze prípravy opatrení civilnej ochrany v systéme krízového riadenia, t. j. **vytvárať spoločné postupy, plány a vzájomne zdieľať informácie**.

MV SR, v zmysle zákona o civilnej ochrane obyvateľstva, *vypracováva koncepciu organizácie a rozvoja civilnej ochrany a krízového riadenia*, ktorá je základným programovým dokumentom pre rozvoj civilnej ochrany a krízového riadenia v podmienkach SR. **Aktuálna koncepcia z roku 2022 určuje prioritné oblasti a strategické ciele civilnej ochrany a krízového riadenia na obdobie do roku 2027** a nastavuje smerovanie rozvoja podľa prioritných oblastí. Významnosť takéhoto dokumentu podčiarkuje aj skutočnosť, že od roku 2015 do roku 2022 došlo z rôznych dôvodov k destabilizácii systému civilnej ochrany a krízového riadenia, čo je aj uvedené v samotnej dôvodovej správe k prijatiu Koncepcie rozvoja civilnej ochrany a krízového riadenia do roku 2027. Nová koncepcia do roku 2027 nastavovala podmienky a procesy, ktorými sa **systém civilnej ochrany a krízového riadenia mal zlepšiť vo finančnej, personálnej a logistickej oblasti**.

Prvým prioritným krokom, ktorý vychádzal z prijatej novej koncepcie do roku 2027, bolo prijať **Akčný plán koncepcie rozvoja civilnej ochrany a krízového riadenia na roky 2022 – 2027**. Akčný plán nebol počas dvoch rokov od schválenia koncepcie **vypracovaný** a nakoniec **vláda SR túto úlohu**, prijatím uznesenia č. 617/2023 z 20. novembra 2023, **úplne zrušila**. Na základe uvedených skutočností **koncepciu do roku 2027 hodnotí NKÚ SR ako neaktuálnu a nezodpovedajúcu realite** z dôvodu, že časový plán samotnej koncepcie bol narušený neprijatím základného dokumentu pre naštartovanie procesov zlepšenia civilnej ochrany a krízového riadenia

v podmienkach SR. **NKÚ SR odporúča koncepciu do roku 2027 nahradiť novou koncepciou a vypracovať príslušný akčný plán v čo najkratšom čase.**

NKÚ SR preveril jediný interný riadiaci dokument predložený rezortom vnútra a to „**Nariadenie MV SR č. 05/2017**“. Nariadenie upravuje logistiku a interné procesy v oblasti zabezpečenia plnenia úloh pri príprave na krízové situácie **až od fázy „riešenia krízovej situácie“, resp. až vtedy**, keď daná kríza **už nastala a dochádza k aktivácii všetkých príslušných zložiek a orgánov krízového riadenia** na zvládnutie danej krízy na území SR.

NKÚ SR poukazuje na všeobecné logistické zabezpečenie organizácie spôsobilosti, ako na súbor úkonov a úloh, ktoré je potrebné zabezpečiť ešte v „**prípravnej fáze na krízové situácie**“. V prípravnej fáze má inštitúcia povinnosť plánovať zdroje a prostriedky tak, aby počas „**fázy riešenia krízovej situácie**“ bola pripravená zvládnuť tento stav, čo najoptimálnejšie bez vzniku veľkých škôd. Vo všeobecnosti, otázky a problematika logistického zabezpečenia definovaná až vo fáze „**riešenia krízovej situácie**“ nesie riziko vzniku faktorov, ktoré majú vplyv na výsledný efekt v zabezpečení a zvládnutí danej krízy. Obstaranie komodít potrebných v čase krízy je spojené s rizikom ich výpadku u dodávateľa, čo môže spôsobiť znefunkčnenie celého systému logistiky. Na základe uvedeného **NKÚ SR odporúča vykonať revíziu nariadenia MV SR č. 05/2017 s cieľom zadefinovať logistické procesy už vo fáze „prípravy na krízové situácie“.**

V zmysle príslušného ustanovenia zákona o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu, **MV SR uskutočňuje civilné núdzové plánovanie a súčasne má povinnosť vykonávať kontrolu civilného núdzového plánovania.** Zároveň je **MV SR povinné kontrolovať plnenie úloh civilnej ochrany**, čo znamená vykonávať pravidelnú kontrolnú činnosť v zmysle zákona o civilnej ochrane obyvateľstva. Z kontroly predloženého Plánu hlavných úloh vyplynulo, že **posledná vykonaná kontrola** na zistenie stavu plnenia úloh a opatrení stanovených zákonom o civilnej ochrane obyvateľstva **bola realizovaná rezortom vnútra naposledy v II. polroku 2019.** Kontrolovaný subjekt uviedol, že vzhľadom na pandemickú situáciu COVID-19 a vyhlásenie mimoriadnej situácie v súvislosti s hromadným prílevom cudzincov na územie SR z Ukrajiny sa od **roku 2020 kontroly nevykonávali.** Predmetná plánovaná úloha vykonávania kontroly na celom území SR, z úrovne SKR MV, sa v hlavnom Pláne úloh SKR MV každoročne **len presúvala**, bez vykonávania fyzických kontrol na okresných úradoch a okresných úradoch v sídle kraja. V rokoch 2020 až 2022 **neboli vykonané žiadne kontroly** na úseku civilnej ochrany a opätovné vykonanie kontroly z úrovne SKR MV bolo obnovené až v mesiaci jún 2023.

NKÚ SR konštatoval **porušenie zákonov** o civilnej ochrane a zákona o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu, tým, že kontrolovaný subjekt nevykonával kontroly, ktoré mu ukladali príslušné zákony aj napriek skutočnosti, že tieto kontroly mohol vykonávať aj z dokladov predložených elektronickou formou. Nevykonaním kontrol hrozilo **riziko neodhalenia nežiadúceho stavu a neplnenia úloh na nižších stupňoch krízového riadenia v SR.**

Systém logistického, finančného a personálneho zabezpečenia krízového riadenia

Problematica generovania a výstavby síl a prostriedkov v rozsahu požadovaných východiskových zdrojov, zabezpečenie včasnej pripravenosti, resp. permanentnej dostupnosti na jednotlivých úrovniach riadenia, vytváranie materiálnej bázy až po štátne hmotné rezervy na úrovni SR – je komplexná časť zabezpečenia požadovanej úrovne logistiky v rámci celej SR. Znalosť týchto informácií umožňuje následne **modelovanie priebehu krízových situácií, kalkuláciu síl a prostriedkov, tvorbu plánov eliminácie (rôznych druhov a úrovní) a definovanie správnych, rýchlych a racionálnych postupov v oblasti logistiky na predchádzanie krízovým situáciám**, resp. ich účinnú elimináciu alebo aspoň regulovaný priebeh (podľa štandardov). MV SR by svojimi organizačnými celkami malo zabezpečovať funkčnú celistvosť, v rámci logistického cyklu zabezpečenia procesov v celom spektre krízového riadenia na území SR, ako jeden z najdôležitejších orgánov krízového riadenia.

V rámci preverovania funkčnosti komplexného systému a nastavenia procesov v **oblasti logistickej služby** a vnútorného fungovania SKR MV a jej organizačných zložiek, NKÚ SR preveril všetky predložené existujúce pokyny, predpisy, smernice a pod. Kontrolou bolo zistené, že pokynom generálneho riaditeľa k organizačnému poriadku SKR MV vo februári 2023, došlo k významnej organizačnej zmene v oblasti logistiky. **Zanikol odbor logistickej podpory** a úlohy v oblasti zabezpečenia logistických úloh boli čiastočne postúpené na **oddelenie**

správy majetku, pod **organizačný odbor** SKR MV. Pôvodne zrušený **odbor logistickej podpory** SKR MV plnil **51** úloh logistickej služby. Nové **oddelenie správy majetku** plní už len **12** úloh logistickej služby v rámci SKR MV.

Najdôležitejšie zistenie z pohľadu NKÚ SR bolo, že plnenie úloh z bývalého odboru logistiky **boli implementované** do nových kompetencií **oddelenia správy majetku** bez vykonania **analýzy**, ktorá by stanovila rozsah úloh a pôsobnosť jednotlivých organizačných zložiek v oblasti logistickej služby po organizačnej zmene.

SKR MV poskytla stanovisko, že chýbajúce prvky v oblasti plnenia úloh strategického stupňa logistických procesov **preradila do podriadenej zložky, t. j. do Centra bezpečnostnotechnických činností (CBTČ)**. NKÚ SR kontrolou zistil, že zostávajúce úlohy zo zrušeného odboru logistiky, ktoré mali byť definované v CBTČ, **nezodpovedajú** úlohám v rozsahu bývalého odboru logistickej podpory **na strategickej úrovni**. SKR MV má stanoviť rozsah úloh pre podriadené útvary a zložky v logistickej službe zabezpečenia krízového riadenia v SR. CBTČ boli **síce správne stanovené úlohy, ale prislúchali nižšej úrovni** riadenia logistických cyklov. Poukázanie SKR MV na plnenie strategických úloh v oblasti centrálnej logistickej služby na nižšom stupni riadenia (CBTČ) **nezodpovedalo realite**. Porovnaním súčasných úloh SKR MV v oblasti logistiky a organizačným poriadkom CBTČ je zrejmé, že podstatná časť úloh strategického stupňa riadenia SKR MV je **v súčasnosti eliminovaná a úlohy sa neplnia v plnom rozsahu tak, akoby sa to očakávalo od strategickej úrovne riadenia logistických procesov**.

NKÚ SR odporúča vypracovať analýzu potrieb jednotlivých organizačných zložiek v oblasti plnenia a zabezpečenia **centrálnej logistiky** vo vzťahu k všetkým podriadeným orgánom krízového riadenia v SR. Zároveň **odporúča vykonať detailnú analýzu vzťahov jednotlivých úloh logistických služieb** s cieľom aktualizácie organizačnej štruktúry a prispôbenia k reálnym potrebám v oblasti logistiky na prislúchajúcom stupni riadenia procesov orgánov krízového riadenia v SR.

Informačný systém orgánov krízového riadenia

NKÚ SR v súvislosti s preverovaním existujúcich podmienok na výkon riadenia kompetencií orgánov krízového riadenia v SR – v znení príslušných ustanovení zákona o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu, preveroval **informačný systém krízového riadenia**. Informačný systém riadiacich orgánov krízového riadenia by mal **poskytovať a efektívnym spôsobom zabezpečiť správu výkonu kompetencií** všetkých úrovní krízového riadenia v rámci celej SR. NKÚ SR požiadal MV SR o predloženie základných technických a prevádzkových podmienok fungovania **informačného systému civilnej ochrany, resp. krízového riadenia**, vrátane projektov na jeho výstavbu a rozvoj.

MV SR vo svojich vyjadreniach uviedlo, že **informačný systém krízového riadenia** v rámci krízového manažmentu SR **neexistuje**. Tento systém **nikdy nebol zriadený** v rámci zabezpečenia spracovania úloh krízového riadenia štátu. **NKÚ SR konštatoval**, že MV SR, ako garant zriadenia, udržiavania a rozvoja informačného systému krízového riadenia, **si neplnilo zákonné úlohy vyplývajúce zo zákona o riadení štátu** v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu.

V rámci prepájania a používania jednotlivých vstupov do informačného systému, ako napr. riadiaca dokumentácia, správa hospodárenia s materiálom, aktuálne otázky v oblasti bezpečnosti, kontingenčné plány, plány ochrany obyvateľstva, analýzy územia a pod., by boli ďalšie možnosti a výhody, ktoré by takýto informačný systém krízového riadenia v SR prinášal na **dennej báze a nepretržite 24/7**.

Plán ochrany obyvateľstva

MV SR plní z hľadiska zabezpečenia strategických dokumentov nezameniteľnú úlohu v rámci systému krízového riadenia v SR. Jednou z takýchto úloh je spracovanie celkového **Plánu ochrany obyvateľstva**, definovaného zákonom o civilnej ochrane obyvateľstva, *v zmysle ktorého vypracúva a aktualizuje plán ochrany obyvateľstva*. Súčasne, tento plán vypracováva v súlade s ďalším ustanovením príslušného zákona, kde je definovaný presný obsah dokumentov potrebného pre spracovanie a tvorbu celkového plánu ochrany obyvateľstva SR.

NKÚ SR konštatovalo **porušenie zákona** z dôvodu, že MV SR v rámci preverovania zákonných povinností **nepredložilo spracovaný Plán ochrany obyvateľstva**. V súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami by

obsahom celkového Plánu ochrany obyvateľstva mal byť súbor dokumentov, ktoré **MV SR aktuálne nemá spracované a niektoré dokumenty sú iba v stave predbežného spracovania.**

Riadenie výdavkov na civilnú ochranu a krízové riadenie

NKÚ SR, v rámci zákonných ustanovení zákona o civilnej ochrane obyvateľstva, preveril spôsob a systém kontroly finančných požiadaviek podriadených zložiek a následný systém schvaľovania výdavkov na prioritné oblasti zabezpečujúce krízové riadenie.

Podľa vyjadrenia rezortu vnútra, po zrealizovanej reforme ESO prestalo MV SR plniť **zákonnú povinnosť**, ktorú jej ukladá zákon o civilnej ochrane obyvateľstva a to tým, že nekontrolovalo stanovené výdavky, resp. rozsah a určenie výdavkov jednotlivých okresných úradov a okresných úradov v sídle kraja. Na základe uvedeného **MV SR nemá informácie o jednotlivých finančných požiadavkách** a nedisponuje informáciami, na akú oblasť sa treba v danom plánovacom období zamerať. **Okresné úrady a okresné úrady v sídle kraja si plánujú vlastné finančné zdroje na civilnú ochranu a krízové riadenie prostredníctvom rozpočtu kapitoly MV SR bez účasti strategického stupňa riadenia (SKR MV)**, ktorý by túto činnosť koordinoval v rámci všetkých okresov SR.

NKÚ SR konštatoval, že touto nečinnosťou v predmetnej oblasti riadenia výdavkov **došlo k porušeniu** príslušných ustanovení zákona o civilnej ochrane obyvateľstva tým, že **MV SR neschvaľuje návrh skladby, rozsah a určenie výdavkov na zabezpečenie civilnej ochrany** zo štátneho rozpočtu na príslušný kalendárny rok. **MV SR nemá prehľad o finančných požiadavkách od podriadených zložiek**, čo v značnej miere **sťažuje proces plánovania výdavkov** z rozpočtu kapitoly MV SR.

Materiálny manažment

V súlade s nariadením MV SR č. 80/2009 z 10. 11. 2009 o postupe pri zabezpečovaní správy majetku štátu, SKR MV hospodári s materiálom zaradeným do tzv. komoditných skupín č. 14, 17 a 18. (KS 14 – materiál civilnej ochrany; KS 17 – humanitárny materiál; KS 18 – materiál hospodárskej mobilizácie).

V súvislosti s existenciou vyhlášky na MV SR č. 314/1998 o **podrobnostiach na zabezpečovanie hospodárenia s materiálom civilnej ochrany**, NKÚ SR preveril aktuálny stav materiálu, zásady a rozdiely v princípoch evidencie materiálu určeného pre civilnú ochranu a krízové riadenie, ktorý je evidovaný v tzv. systéme EMCO (Evidencia materiálu CO) a je uskladnený v príslušných logistických základniach v SR.

Preverení boli zistené, že **neexistuje celoslovenská databáza materiálu v SR**, ktorá by bola určená len pre oblasť hospodárenia s materiálom civilnej ochrany. Z predloženej dokumentácie vyplynulo, že ide o materiál, ktorý **už nezodpovedá svojmu účelu**, tzn., že je dávno **po životnosti**, resp. dávno **nesplňa technické požiadavky** a je primárne určený na likvidáciu.

Tabuľka č. 1: Stav aktuálnej účtovnej hodnoty materiálu – KS 14 a 17 k 30. 9. 2023

Dlhodobý majetok	Investičný majetok aktuálny	Bežný odpis	Akt. účtovná hodnota
0101198212 LZKS Rišňovce	11 912,55 €	11 912,55 €	0,00 €
0101198214 LZKS Čačín	145 665,81 €	145 665,81 €	0,00 €
0101198216 LZKS Jasov	0,00 €	0,00 €	0,00 €
KS 14 – materiál CO	157 578,36 €	157 578,36 €	0,00 €
Dlhodobý majetok	Investičný majetok aktuálny	Bežný odpis	Akt. účtovná hodnota
0101198212 LZKS Rišňovce	143 550,66 €	141 937,43 €	1 613,23 €
0101198214 LZKS Čačín	17 341,16 €	17 341,16 €	0,00 €
0101198216 LZKS Jasov	33 425,62 €	33 425,62 €	0,00 €
KS 17 – humanitárny materiál	194 317,44 €	192 704,21 €	1 613,23 €

Zdroj: SKR MV – oddelenie správy majetku

Materiál civilnej ochrany nebol nikdy dopĺňovaný (resp. obmieňaný za nový) do skladov civilnej ochrany, čo spôsobilo, že **funkčná využiteľnosť v praxi v prípade mimoriadnej situácie pre obyvateľstvo je nulová** a **SR nemá momentálne v prípade vzniku takejto krízy žiadne funkčné prostriedky** na ochranu životov a zdravia obyvateľstva. **NKÚ SR odporúča vykonať analýzu logistického materiálu**, ktorý je primárne určený na zabezpečenie opatrení civilnej ochrany v SR z dôvodu nefunkčnosti a zlých technických parametrov dávno

po životnosti. Taktiež NKÚ SR odporúča MV SR vytvoriť systém zaobstarávania príslušného materiálu s cieľom obnovenia materiálno technickej bázy v rámci zabezpečenia všetkých zákonom stanovených povinností vytvárania **trvalých udržateľných zásob materiálu** civilnej ochrany v rámci krízového riadenia na celom území SR.

Finančné zabezpečenie krízového riadenia

Najväčší objem výdavkov na zabezpečenie činností v oblasti krízového riadenia realizovala SKR MV prostredníctvom rezortného operačného programu **0D6 Efektívna a spoľahlivá štátna správa**, v prvku 0D60801 Riadenie a kontrola. Zámerom programu je proklientsky orientovaná a transparentná verejná správa poskytujúca svoje služby rýchlo, efektívne a kvalitne v záujme podpory udržateľného rastu, tvorby pracovných miest a sociálnej inklúzie.

Tabuľka č. 2: Prehľad čerpania prostriedkov za KS 14, 17 a 18 (v eurách)

Podpoložka	Názov podpoložky	Čerpanie 2020	Čerpanie 2021	Čerpanie 2022
Bežné výdavky		6 622 557,30	3 896 811,11	6 782 958,02
633007	Špeciálny materiál	605 399,26	274 945,92	224 903,83
634004	Prepravné a nájom dopravných prostriedkov	494 264,15	1 132 126,25	3 539 068,59
635004	Rutinná a štandardná údržba prevádzkových strojov	0,00	5 076,20	885,00
635005	Rutinná a štandardná údržba špeciálnych strojov	365 175,56	192 065,14	309 127,67
637001	Školenia, kurzy, semináre, porady, konferencie, sympóziá	29 191,68	12 392,60	41 165,59
637004	Všeobecné služby	1 058 400,49	1 228 602,87	1 173 390,74
637008	Náhrada nákladov hospodárskej mobilizácie a intervenčných zásob	4 070 126,16	1 051 602,13	1 494 416,60
Kapitálové výdavky		1 054 679,99	13 631 464,81	7 342 676,40
713005	Nákup špeciálnych strojov, prístrojov, zariadení, techniky, náradia a materiálu	0,00	13 631 464,80	7 342 676,40
718006	Rekonštrukcia a modernizácia softvéru	1 054 679,99	0,00	0,00
Celkom		7 677 237,29	17 528 275,91	14 125 634,42

Zdroj: Sekcia ekonomiky MV SR

Najvyšší objem finančných prostriedkov pre komoditné skupiny č. 14, 17 a 18 bol použitý v rámci bežných výdavkov na ekonomickú kategóriu 637008 „Náhrada nákladov hospodárskej mobilizácie a intervenčných zásob“, ktorá zahŕňala v roku 2020 kompenzáciu výdavkov negatívne ovplyvnených pandemiou súvisiacou s ochorením COVID-19, t. j. **výdavky na refundáciu nákladov na stravu repatriantov a na refundáciu mzdových nákladov zamestnancov v karanténnych centrách**. V roku 2021 a 2022 to boli výdavky, ktoré boli účelovo určené na sanáciu výdavkov implikovaných vznikom pandémie súvisiacej s ochorením COVID-19 a boli poskytnuté Univerzitnej nemocnici - nemocnica svätého Michala, a. s., Bratislava, na zabezpečenie krytia nákladov spojených s vykonávaním opatrení hospodárskej mobilizácie počas vyhláseného núdzového stavu.

Na zvládnutie mimoriadnych udalostí v súvislosti s vyhlásenou mimoriadnou situáciou, v zmysle zákona o civilnej ochrane obyvateľstva, boli čerpané finančné prostriedky z kapitoly Všeobecná pokladničná správa, ktoré boli do kapitoly MV SR presunuté na základe uznesení vlády SR. V zmysle § 2 ods. 3 vyhlášky MV SR č. 599/2006 Z. z., ktorou sa určujú podrobnosti o výdavkoch na civilnú ochranu obyvateľstva z prostriedkov štátneho rozpočtu, sa ustanovuje, že „**výdavkami na civilnú ochranu, ktoré sa uhrádzajú zo štátneho rozpočtu prostredníctvom kapitoly ministerstva, sú výdavky okresného úradu a obce**“. Celkovo bolo, v rokoch 2020 až 2022, v rámci finančnej výpomoci poskytnutej okresným úradom na zvládnutie mimoriadnych udalostí, čerpaných **6 632 149,70 eur**.

Najvýznamnejšiu položku v rámci kapitálových výdavkov tvorili výdavky v rámci komoditnej skupiny č. 14 (materiál CO) na schválený projekt „**Budovanie včasného varovania VaV**“ (systém varovania a vyrozumienia), komplexného systému SEHIS (systém elektronickej hlásnej informačnej služby), ktorý sa začal budovať v SR v súlade so zákonom o civilnej ochrane obyvateľstva. ešte v roku 1997 v celkovej sume **26 935 554 eur** za kontrolované obdobie. Projekt je financovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Žiadny iný kapitálový výdavok na zabezpečenie všeobecného materiálu komoditnej skupiny č. 14 (materiál CO), ktorý by komplexne riešil zásobovanie, výstavbu, obnovu, revíziu materiálových centrálnych zásob logistických základní v SR a pod., nebol na SKR MV v kontrolovanom období realizovaný.

SR síce bude mať na 80 % pokryté územie elektronickými sirénami, ale **nebude vedieť poskytnúť žiadnu inú podporu a ochranu v rámci zákonných opatrení zákona o civilnej ochrane obyvateľstva**, keď nebude mať zabezpečený **systém úkrytov, vytvorenú dostatočnú zásobu prostriedkov na individuálnu ochranu** a pod.

NKÚ SR preveroval aj výdavky spojené s mimoriadnou situáciou – **prílev utečencov do SR po vypuknutí vojenského konfliktu na Ukrajine** v roku 2022, kde MV SR vynaložilo na zvládnutie tejto mimoriadnej situácie, vyhlásenej podľa zákona o civilnej ochrane obyvateľstva, celkovo sumu vo výške **12 022 393,23 eur**. Tieto prostriedky boli čerpané len v rámci zabezpečenia potrieb opatrení predmetného zákona a do tejto sumy neboli započítané výdavky, ktoré boli vyplácané v rámci zákona o azyle, v gescii rozpočtovej kapitoly MV SR.

NKÚ SR konštatoval, že z dôvodu reštriktívnej fiškálnej politiky a krátenia rozpočtu kapitoly MV SR zo strany MF SR pre roky 2020 – 2024, správca kapitoly nedisponoval voľnými finančnými prostriedkami na pokrytie požiadaviek nad rámec rozpísaných limitov pre roky 2020 až 2022. **SKR MV, v materiálových zásobách, spravidla rieši všetky nákupy len ad-hoc. V čase vyskytnutia sa mimoriadnej situácie SKR MV čerpala aj z darov, akým bol aj materiál civilnej ochrany, darovaný zo Švédska.**

Žiadne ďalšie systematické a pravidelné riešenie tvorby zásob a plánovania finančných prostriedkov nebolo na SKR MV v kontrolovanom období rokov 2020 až 2022 realizované. **Nepochopenie dôležitosti systematického rozvoja civilnej ochrany a krízového riadenia vedie k stagnácii a celkovému úpadku opatrení civilnej ochrany obyvateľstva v SR.**

Dlhodobu **poddimenzovanú finančné prostriedky v oblasti rozvoja civilnej ochrany a krízového riadenia** mali za následok celkový úpadok daných spôsobilostí v rámci celého územia SR. Materiálne zdroje, ktorými by SKR MV vedela adekvátne zabezpečiť akúkoľvek vzniknutú mimoriadnu situáciu alebo krízu na území SR bez nedostatkov, absentujú na všetkých úsekoch krízového riadenia. **Súčasným objemom finančných prostriedkov, ktoré SR vynakladá na opatrenia civilnej ochrany a krízového riadenia, dokáže strategický orgán krízového riadenia v SR zabezpečiť len obligatórne výdavky. Urgentné opatrenia sú riešené rozpočtovými opatreniami, ktorým sa zabezpečujú vzniknuté mimoriadne udalosti až po ich vzniku.**

NKÚ SR, po detailnom preverení financovania krízového riadenia, **odporučil MV SR vykonať komplexnú analýzu systému financovania civilnej ochrany a krízového riadenia v SR**, s cieľom rozvoja základných spôsobilostí primárne určených na zabezpečenie všetkých potrebných procesov v celom spektre úrovni riadenia krízového riadenia v SR.

Personálne zabezpečenie krízového riadenia

Útvary MV SR, v súlade s nariadením MV SR č. 39/2015 čl. 15 ods. 5 (organizačný poriadok MV SR), **riadia po odbornej stránke**, usmerňujú a kontrolujú činnosť zariadení ministerstva, organizácií ministerstva, útvarov Policajného zboru, útvarov Hasičského a záchranného zboru, **okresných úradov** a akadémiu a prijímajú potrebné opatrenia.

Zo skutočnosti, že SKR MV riadi odbory krízového riadenia okresných úradov a okresných úradov v sídle kraja len po **odbornej stránke**, vyplýva, že v prípade vzniku akejkoľvek mimoriadnej situácie, strategický stupeň **nemá priamy riadiaci dosah na výkon opatrení krízového riadenia** na nižšom stupni.

V zabezpečení a riadení podriadených zložiek, t. j. štátnych orgánov zabezpečujúcich krízové riadenie v rámci SR, NKÚ SR konštatoval, že SKR MV **má len obmedzené možnosti** v rámci **centrálneho riadenia kríz v SR** formou priameho riadenia odborov krízového riadenia okresných úradov a okresných úradov v sídle kraja.

SR má v **orgánoch krízového riadenia, t. j. v okresných úradoch a okresných úradoch sídle kraja zamestnaných 258 osôb**. Po reforme ESO bol pôvodný počet zamestnancov 6 až 7, zredukovaný na súčasný stav 1 až 2 zamestnancov v jednom okrese a 12 – 14 zamestnancov na okrese v sídle kraja.

Z uvedeného vyplýva, že akákoľvek vyhlásená mimoriadna situácia v rámci jedného okresu si vyžaduje spoločnú koordináciu nasadenia síl viacerých okresov na odstraňovanie následkov tak, ako to bolo po vzniku migračnej krízy po vypuknutí vojenského konfliktu na Ukrajine v roku 2022, kde do činnosti krízového riadenia bolo zapojených viacero zamestnancov z rôznych okresov.

System vzdelávania a osvedy

V rámci preverovania plánovania odbornej prípravy členov Ústredného krízového štábu, Krízového štábu MV SR a členov skupiny riadenia SRK MV SR sa v rokoch 2019 – 2022 **neuskutočnilo žiadne odborné vzdelávanie** z rôznych dôvodov. Dôvody nerealizovania odbornej prípravy boli primárne z dôvodu výskytu pandemickej situácie ochorenia COVID-19. Boli vykonané len zasadnutia členov Ústredného krízového štábu v roku 2022. Odborná príprava ostatných príslušníkov zodpovedných za krízové riadenie sa podobne, taktiež v rokoch 2019 – 2021, nevykonávala v dôsledku pandemickej situácie. Následná odborná príprava bola realizovaná až v roku 2022 zo strany SKR MV.

V rámci získavania odbornej spôsobilosti, vyššej kvalifikácie v odbore, podávania informácií od mentorov a služobne starších zamestnancov SKR MV a pod., kontrolovaný subjekt neposkytol žiadne informácie k danej skutočnosti. Ani to, **aké boli vykonané posledné spoločné koordináčne cvičenia v rámci SR v spolupráci s nižšími stupňami krízového riadenia, školenia, semináre a pod.**, ktoré napomáhajú samotným zamestnanom zvyšovať ich vlastnú odbornú kvalifikáciu a povedomie v tak dôležitej problematike, akou je krízové riadenie.

V oblasti zabezpečenia **šírenia osvedy o opatreniach civilnej ochrany a všeobecného povedomia** obyvateľstva **neboli realizované**, zo strany SKR MV, **žiadne aktivity v kontrolovanom období**. Priamo určené aktivity realizované pre kontakt s obyvateľstvom a prácou s mládežou boli z dôvodu pandemických opatrení v útlme.

Podľa vyjadrenia a prezentovania výsledkov a procesov v oblasti osvedy, **celková koncepcia šírenia povedomia chýba**. Akýkoľvek rozvoj v tejto oblasti je postavený a závislý **od dostupných finančných zdrojoch** príslušnej kapitoly, ktoré by vedeli pokryť takéto výdavky a vedeli by zabezpečiť vyššie povedomie o patreniach civilnej ochrany v SR všeobecne medzi obyvateľstvom. **V súčasnosti drvivá časť obyvateľstva nevie, kde sa má ukryť, na koho sa obrátiť, ako sa správať počas leteckých útokov, ako rozoznať varovné signály, ktoré informujú o hroziacom nebezpečenstve a pod.** To je dôsledok úpadku a nezájmu o tieto témy všeobecne v spoločnosti.

V niektorých prípadoch sú však aktivity osvedy realizované na nižších stupňoch riadenia orgánov krízového riadenia (regionálne), kde niektoré mestá a okresy zabezpečujú **nepravidelné aktivity**, pri ktorých sa informujú deti a mládež v danom regióne. Tieto aktivity sú spravidla organizované hravou formou a zabezpečované hasičským zborom v spolupráci s príslušnými odbormi krízového riadenia daného okresu. Takéto aktivity zo strany samospráv však **nenahrádzajú postavenie strategického stupňa v šírení povedomia o všeobecných pravidlách opatrení civilnej ochrany medzi občanmi SR**.

NKÚ SR odporučil MV SR **vypracovať spoločnú koncepciu zabezpečenia osvedy na strategickej úrovni v oblasti s cieľom zvýšenia všeobecného povedomia obyvateľstva o možných potencionálnych hrozbách**.

Záver

Kontrolou identifikovaný hlavný problém v oblasti legislatívy krízového riadenia je jej **roztrieštenie a neprispôsobovanie sa zákonných úprav reálnym potrebám a aktuálnemu vývoju bezpečnostnej situácie**. Právna úprava krízového riadenia v SR, ktorá je pokrytá vo veľkom počte právnych predpisov, môže **spôsobovať znižovanie efektívnosti a účinnosti plnenia úloh pri identifikácii krízovej situácie, rozhodovacích procesoch, alebo koordinácie medzi orgánmi krízového riadenia v SR**. Tento stav zároveň vyúsťuje do zahltenia niektorých orgánov krízového riadenia z hľadiska množstva a náročnosti vykonávaných úloh.

Kontrolou bolo potvrdené, že v mnohých prípadoch dochádza **nečinnosťou zo strany MV SR k porušovaniu zákona o civilnej ochrane obyvateľstva**. Chýbajúca dokumentácia **strategického stupňa** v oblasti riadenia a zabezpečenia komplexných procesov krízového riadenia v SR, **má za následok rad absentujúcich konkrétne definovaných podmienok riadenia ostatných orgánov krízového riadenia**, t. j. nižších stupňov zodpovedných za zabezpečenie bezpečnosti krajiny a jej obyvateľov počas vzniku krízových stavov.

Zistené nedostatky v oblasti zabezpečenia **funkčnosti štruktúr riadiacich orgánov krízového riadenia, zabezpečenia komplexnej logistickej služby prostriedkov a síl, financií, osvedy a vzdelávania v oblasti**

civilnej ochrany a krízového riadenia sú faktory, ktoré **negatívnym spôsobom** ovplyvňujú každodennú činnosť strategického stupňa krízového riadenia a jeho podriadených orgánov v SR.

Štruktúra riadiacich vzťahov orgánov krízového riadenia a ich príslušných kompetencií z pozície riadenia štátu pri odstraňovaní kríz **je komplikovaná a nezosúladená**, a tak neraz úlohu riadiacej entity preberajú na seba nižšie orgány, resp. orgány samosprávy.

Aktuálny existujúci systém postavenia prostriedkov a síl SR na zabezpečenie krízových situácií je v každoročnom plánovacom cykle závislý od **obmedzených finančných zdrojov**, ktoré má rezort MV SR k dispozícii.

Od vzniku samostatnej SR v roku 1993, **téma civilnej ochrany a krízového riadenia nebola nikdy prioritnou témou v spoločnosti**, čo malo za následok **degradáciu a úpadok spôsobilostí SR** účinne reagovať na vznik kríz, ktoré primárne majú ochrániť životy a majetok občanov SR. Po niekoľkých svetových krízach v posledných rokoch nadobudla otázka bezpečnosti v spoločnosti imperatívny rozmer. **Spoločnosť očakáva, že štát bude pripravený adekvátnym spôsobom reagovať na vzniknutú nepriaznivú krízovú situáciu** so všetkými silami a prostriedkami – a bez nedostatkov !

NKÚ SR vykonanou kontrolou **nezískal primerané uistenie**, že systém krízového riadenia na Slovensku je **funkčný a vytvára podmienky** pre riadenie a koordináciu postupov zodpovedných orgánov štátu a inštitúcií v čase vzniku mimoriadnej situácie.

Reakcia kontrolovaného subjektu

Kontrolná skupina NKÚ SR vypracovala **protokol o výsledku kontroly**. V kontrolovanom subjekte MV SR bolo identifikovaných **5 kontrolných zistení** a bolo formulovaných **6 odporúčaní** vo všetkých preverovaných oblastiach predmetu kontroly. Zo strany ministerstva **neboli k protokolu o výsledku kontroly vznesené žiadne námietky** smerujúce proti pravdivosti, úplnosti alebo preukázateľnosti kontrolných zistení NKÚ SR.

Kontakt

Najvyšší kontrolný úrad SR

Priemyselná 2
824 73 Bratislava 26
☎ +421 250 114 911
✉ info@nku.gov.sk

Ministerstvo vnútra SR

Pribinova 2
812 72 Bratislava – Staré Mesto
☎ +421 2 5094 1111
✉ public@minv.sk

Zoznam použitých skratiek

CBTČ	Centrum bezpečnostnotechnických činností
CO	Civilná ochrana
LZ	Logistická základňa
SKR MV	Sekcia krízového riadenia MV SR
SR	Slovenská republika
Ústavný zákon o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu	Ústavný zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu
Zákon o fungovaní Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky v čase mieru	Zákon č. 110/2004 Z. z. o fungovaní Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky v čase mieru
Zákon o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu	Zákon č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu
Zákon o civilnej ochrane obyvateľstva	Zákon č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva
Zákon o hospodárskej mobilizácii	Zákon č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii
Zákon o kritickej infraštruktúre	Zákon č. 45/2011 Z. z. o kritickej infraštruktúre
Zákon o kybernetickej bezpečnosti	Zákon č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti

Príloha

Zoznam kľúčových hrozieb Slovenskej republiky v kontexte civilnej ochrany obyvateľstva

Kategória		Kód	Kľúčové hrozby Slovenskej republiky	Gestor - prevencia
naturogénne	biotické	B01	hromadná nákaza osôb (epidémia)	MZ SR
		B02	hromadná nákaza živočíchov (epizootia)	MPRV SR
		B03	hromadná nákaza rastlín	MPRV SR
	abiotické	A01	povodeň	MŽP SR
		A02	prívalová povodeň	MŽP SR
		A03	intenzívne zrážky	MŽP SR
		A10	extrémny vietor	MŽP SR
		A13	extrémne vysoká teplota	MŽP SR
		A15	dlhodobé sucho	MŽP SR
		A16	svahový zosuv	MŽP SR
antropogénne	technogénne	T01	únik nebezpečnej chemickej látky zo stacionárneho zariadenia vrátane produktovodov	MŽP SR, MH SR
		T05	radiačná havária	UJD SR, MZ SR, MV SR
		T11	environmentálna záťaž	MŽP SR
		T12	povodeň spôsobená narušením vodnej stavby	MŽP SR, MV SR
		T18	narušenie dodávok elektrickej energie veľkého rozsahu	MH SR
		T19	narušenie dodávok plynu veľkého rozsahu	MH SR
		T20	narušenie dodávok pitnej vody veľkého rozsahu	MŽP SR
		T21	narušenie dodávok potravín veľkého rozsahu	MPRV SR
		T23	narušenie dodávok ropy a ropných produktov veľkého rozsahu	MH SR
		T25	narušenie elektronických komunikačných sietí	MDV SR, MV SR
		T26	narušenie bezpečnosti informačných systémov a sietí vrátane kybernetických útokov	MIRRI SR, NBÚ SR
	sociogénne	S01	migrácia veľkého rozsahu	MV SR
		S05	narušenie zákonnosti veľkého rozsahu vrátane terorizmu	MV SR
		S06	vojenské napadnutie SR	MO SR
	ekonomické	E01	narušenie menového, devízového a finančného hospodárstva štátu	MF SR, NBS